

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto
PL 25

00023 VALTIONEUVOSTO

20.01.2004

OM 12/41/2003

OM 015:00/2003

lemp

Helsinki 19.1.2004

1 (4)

Lausuntopyyntö 2.12.2003 / OM 12/41/2003

EUROOPPPAYHTIÖLAKITYÖRYHMÄN MIETINTÖ

Viitaten yllä mainittuun oikeusministeriön lausuntopyyntöön Suomen Asianajajaliitto esittää kunnioittaen seuraavaa:

1 Yleistä

Eurooppayhtiölakityöryhmän mietinnön mukaan ehdotus sisältää vain ne neuvoston asetusta täydentävät säännökset, jotka jäsenvaltioiden on asetuksen perusteella nimenomaisesti annettava taikka jotka ovat tarpeen asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi tai asetuksessa sallittujen poikkeusmahdollisuuksien käyttämiseksi. Mietinnössä ehdotetut sääntelyratkaisut perustuvat voimassa olevaan osakeyhtiölakiin, kaupparekisterilakiin ja muuhun osakeyhtiöitä koskevaan sääntelyyn.

Työryhmän omaksuma lähtökohta on Suomen Asianajajaliiton mielestä oikea. Eurooppayhtiöitä koskeva sääntely muodostuu välttämättä kokonaisuudessaan verraten monimutkaiseksi syystä, että kansallinen sääntely on luonteeltaan neuvoston asetusta täydentävä eikä siihen voi sisällyttää neuvoston asetuksessa säädettyjä asioita. Eurooppayhtiöihin tullaan soveltamaan ensisijaisesti neuvoston asetusta ja toissijaisesti niin jo olemassa olevia julkisia osakeyhtiöitä koskevia säännöksiä kuin työryhmän esittämään eurooppayhtiölakiin sisällytettäviä säännöksiä. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon Suomen osakeyhtiölain kehittyneisyys on suotavaa, että eurooppayhtiölakiin ei pyritä sisällyttämään liian yksityiskohtaisia säännöksiä, jotka voisivat aiheuttaa tulkintaristiriitoja eri säädösten välillä.

2 Vähemmistöosakkaiden suoja

Työryhmän mietinnössä on kiinnitetty keskeistä huomiota vähemmistöosakkaiden suojaan. Työryhmän ehdotuksen mukaan perustettavaan eurooppayhtiöön sulautuvan suomalaisen julkisen osakeyhtiön osakkeenomistajalla, joka vastustaa sulautumista, on oikeus vaatia osakkeidensa lunastamista riippumatta siitä, rekisteröidäänkö vastaanottava eurooppayhtiö Suomeen tai toiseen valtioon. Suomen Asianajajaliiton näkemyksen mukaan ehdotus on kannatettava, koska se vastaa Suomen voimassa olevaa osakeyhtiölakia.

Työryhmä ehdottaa lisäksi, että myös vastaanottavana yhtiönä olevan suomalaisen yhtiön osakkeenomistajalla on oikeus vaatia osakkeiden lunastamista, jos eurooppayhtiöksi muuttuva yhtiö rekisteröidään toiseen valtioon. Edelleen työryhmä ehdottaa, että jos eurooppayhtiön kotipaikka siirretään Suomesta toiseen valtioon, siirtoa vastustavalla osakkeenomistajalla on vastaava oikeus lunastukseen kuin sulautumista vastustavan yhtiön osakkaalla. Suomen Asianajajaliitto pitää ehdotuksia näiltäkin osin kannatettavina, vaikka ne eivät suoraan perustukaan Suomen voimassa olevaan osakeyhtiölakiin. Yhdenmukaisesti mietinnössä esitetyn kanssa liitto katsoo, että tällaisiin tilanteisiin liittyvä osakkeenomistajalle vastaava suojan tarve kuin sulautuvan osakeyhtiön osakkeenomistajille säädetty oikeus vaatia osakkeidensa lunastamista, koska jo olemassa olevan yhtiön siirtyminen toisessa valtiossa voimassa olevan sääntelyn piiriin muodostaa erityisen epävarmuustekijän osakkeenomistajan kannalta.

Ehdotetun eurooppayhtiölain 4 §:ssä rekisteriviranomaisen luvan antamisen edellytykseksi on säädetty, että sulautumiseen osallistuvat yhtiöt, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, hyväksyvät edellä tarkoitetun lunastusoikeuden. Mietinnössä tätä perusteellaan sillä, että suostumusta koskeva vaatimus on tarpeen lunastusoikeuden varmistamiseksi, koska neuvoston asetuksen 25 artiklan 3 kohdan mukaan sulautuvan yhtiön kansallisessa laissa säädettyä osakkeiden vaihtosuhteen tutkinta- ja muuttamismenettelyä tai vähemmistöosakkaille annettavaa vastiketta koskevaa menettelyä, joka ei estä sulautumisen rekisteröintiä, sovelletaan vain, jos yhtiöt, joiden kotipaikan laissa ei säädetä tällaisesta menettelystä, hyväksyvät sen sulautumissuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Mietinnössä esitetty perustelu ja sääntelyn tavoite on liiton näkemyksen mukaan kannatettava.

Liitto esittää kuitenkin arvioitavaksi, olisiko edellä viitattua säännöstä aiheellista täydentää siten, että mainitunkaltaisen lunastusoikeuden hyväksyminen tarvitaan vain sellaisilta toisessa jäsenvaltiossa kotipaikan omaavilta yhtiöiltä, joiden kansallisessa lainsäädännössä ei säädetä vastaavasta menettelystä. Tällöin suostumus ei olisi tarpeen, jos sulautumiseen osallistuvan yhtiön kotivaltion lainsäädäntö tuntee vastaavan menettelyn.

Eurooppayhtiölakityöryhmän mietinnössä (s. 48, alaviite 19) on esitetty kysymys siitä, onko tarpeen säätää vastaanottavan yhtiön antamien optio-oikeuksien lunastamisesta tilanteessa, jossa muodostettava eurooppayhtiö rekisteröidään toiseen valtioon. Työryhmän eurooppayhtiölain 10 §:ssä ehdotetaan, että siirrettäessä eurooppayhtiön kotipaikka Suomesta toiseen jäsenvaltioon osakeyhtiölain 14 luvun 3 §:ssä tarkoitetun oikeuden haltijalla olisi oikeus vaatia oikeutensa lunastamista vastaavasti kuin siirtopäätöstä vastaan äänestäneellä osakkeenomistajalla. Suomen Asianajajaliitto katsoo, että yhdenmukaisesti tämän sääntelyehdotuksen kanssa säädettäisiin myös vastaanottavan yhtiön antamien optio-oikeuksien lunastamisesta sulautumisen yhteydessä silloin, kun muodostettava eurooppayhtiö rekisteröidään toiseen valtioon. Liiton näkemyksen mukaan tämä olisi johdonmukaista lakiehdotuksen 10 §:ssä esitetyn kanssa ja muutoinkin perusteltua ottaen huomioon, että muissa jäsenvaltioissa omaksuttu sääntely yhtiön antamista optio-oikeuksista saattaa poiketa olennaisestikin Suomessa omaksutusta sääntelystä.

Lakiehdotuksen 10 §:ssä säädetään, että osakeyhtiölain 14 luvun 3 §:ssä tarkoitetun oikeuden haltijalla on oikeus vaatia oikeutensa lunastamista siten kuin osakeyhtiölain 14

luvun 12 §:ssä säädetään. Liiton näkemyksen mukaan säännöksen sanamuoto saattaa jättää tulkinnanvaraiseksi, onko mainitunkaltaisen oikeuden haltijalla aina oikeus vaatia lunastamista vai osakeyhtiölain 14 luvun 3 §:n mukaisesti vain silloin, kun asiasta ei ole toisin sovittu. Liitto esittää arvioitavaksi, olisiko säännöksen sisältöä tässä suhteessa tarpeen täsmentää esimerkiksi lakiehdotuksen perusteluissa.

3 Vahingonkorvausvelvollisuus

Mietinnössä esitetään nimenomaista säännöstä eurooppayhtiön perustajan, hallintoelinten jäsenten sekä osakkeenomistajan vahingonkorvausvelvollisuudesta. Mietinnön perustelujen mukaan säännöstä esitetään selvyiden vuoksi.

Liiton näkemyksen mukaan vastuusäännöksen selventäminen on kannatettavaa. Lakiehdotuksen 15 §:n toinen momentti jää kuitenkin sisällöllisesti hieman epäselväksi ja liitto esittää arvioitavaksi, tulisiko mainittua momenttia vielä täsmentää esimerkiksi siten, että mitä osakeyhtiölaissa on säädetty osakeyhtiölakia rikkomalla aiheutetun vahingon korvaamisesta sovelletaan vastaavasti vahinkoon, joka on aiheutettu eurooppayhtiöasetusta rikkomalla. Samoin liitto esittää arvioitavaksi, tulisiko säännöksessä viitata myös säädettävään eurooppayhtiölakiin.

4 Yhteensovittaminen osakeyhtiölain kanssa

Työryhmän omaksumasta lainsäädäntötekniikasta johtuen eurooppayhtiölakiehdotus sisältää lukuisan määrän viittauksia osakeyhtiölakiin. Suomen Asianajajaliiton näkemyksen mukaan ratkaisu on oikea mahdollisten tulkintaristiriitatilanteiden välttämiseksi.

Työryhmän mietinnössä viitataan oikeusministeriössä valmisteilla olevan osakeyhtiölain kokonaisuudistukseen ja todetaan, että nyt ehdotettava lainsäädäntöä on muutettava uuden osakeyhtiölain säätämisen yhteydessä yhtiölainsäädännön yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi.

Mietinnössä esitetty kannanotto on Suomen Asianajajaliiton näkemyksen mukaan erinomaisen tärkeä. Työryhmän mietinnössä esitetyllä tavalla eurooppayhtiölakiehdotus perustuu tällä hetkellä voimassa olevaan osakeyhtiölakiin ja poikkeaa siksi erinäisissä kohdissa niistä ehdotuksista, joita osakeyhtiölakityöryhmä on uuteen osakeyhtiölakiin esittänyt. Lakiviittausten teknisen toimivuuden ja yksiselitteisyyden sekä yhtiölainsäädännön yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi on välttämätöntä, että uuden osakeyhtiölain edellyttämät muutokset ehdotettuun eurooppayhtiölakiin valmistellaan ja säädetään voimaantuleviksi samanaikaisesti uuden osakeyhtiölain kanssa.

5 Yhteensovittaminen muun lainsäädännön kanssa

Työryhmän mietinnössä on hahmotettu myös sellaisia työryhmän esityksen ulkopuolelle jääviä kysymyksiä, joiden jatkovalmistelua työryhmä pitää tärkeänä. Suomen Asianajajaliitto pitää työryhmän tässä suhteessa esittämiä kannanottoja tärkeinä ja kannatettavina. On arvioitavissa, että eurooppayhtiöitä tullaan käyttämään hyväksi lähinnä suurten yhtiöiden toimesta, jotka usein ovat noteerattuja pörssiyhtiöitä. Samoin on arvioitavis-

sa, että eurooppayhtiöitä tullaan käyttämään erityisesti rahoitus- ja vakuutuslalla, joissa on jo toteutettu kansalliset rajat ylittäviä rakennejärjestelyitä ja joissa vastaavan kehityksen on kansainvälisen keskustelun perusteella arvioitu jatkuvan. Tämän vuoksi Suomen Asianajajaliiton näkemyksen mukaan on suotavaa jatkaa ja kiirehtiä työryhmän mietinnössä esitettyjen kysymysten selvittämistä ja saattamista lainsäädännön muotoon.

Suomen Asianajajaliiton näkemyksen mukaan rajat ylittävissä rakennejärjestelyissä verolainsäädäntö on usein hyvin keskeisessä roolissa. Tämän vuoksi liiton näkemyksen mukaan on myös suotavaa selvittää eurooppayhtiön perustamiseen ja toimintaan liittyvää verosääntelyn tarvetta, jotta verosääntely ei muodostu esteeksi eurooppayhtiöiden hyväksikäytölle.

Kunnioittavasti

Helsingissä 19.1.2004

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Matti Manner
Suomen Asianajajaliiton puheenjohtaja,
asianajaja

Aatos Sarvi
asianajaja

Laati

Aatos Keinänen
asianajaja